

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Impedimentis Matrimonii, Usu Et Divortio

Bosco, Jean a

Lovanii, 1685

Concl. I. professio solemnis expressa, vel tacita, facta alicui de Religionibus per Sedem Apostolicam approbatis, dirimit Matrimonium post contractum; eaque sola jure communi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73448)

continentia ex Scoto.

(Scotum auditis 4. dist. 28. q. un. n. 2.) quod votum continentia potest esse publicum vel privatum, simplex vel solemne. Nec ista dua distinctiones sunt eadem; quia tam publicum, quam privatum potest esse simplex vel solemne. Votum enim non solemnizatur, nisi aliquo istorum modorum, qui ponuntur extra de Voto & voti redempt. & est hodie in 6. lib.

2. Quod votum debeat dici solemne ad dirimendum Matrim. ex c. un. de Voto in 6.

Hæc sunt verba juris: Quod votum debeat dici solemne, ac ad dirimendum Matrimonium efficac, nos consulere voluisti: Nos igitur attendentes, quod voti solemnitas ex sola constitutione Ecclesia est inventa: Matrimonij vero vinculum ab ipso Ecclesia capite, rerum omnium conditore, ipsam in paradiso, & in statu innocentia instituta, unionem & indissolubilitatem acceperit: Presentis declarandum duximus oraculo sanctionis, illud solum votum debere dici solemne, quantum ad post contractum Matrimonium dirimendum, quod solemnizatum fuerit per suspensionem sacri Ordinis: aut per Professionem expressam vel tacitam, factam alicui de Religionibus per Sedem Apostolicam approbatis. Reliqua vero vota, & si quandoque Matrimonium impediunt contrahendum, & quanto manifestius sunt, emissa, tanto propter plurimum scandalum & exemplum durior poenitentia transgressuribus debeat: non tamen rescindere possunt Matrimonia post contracta. Ita Bonifacius 8. Erit igitur.

CONCLUSIO I.

Professio solemnis expressa vel tacita, facta alicui de Religionibus per Sedem Apostolicam approbatis, dirimit Matrimonium post contractum: eaque sola jure communi.

3. Professio-nem solem-nem dirime-re est defini-tum in Trid.

Quod Professio solemnis, dirimat nemo Catholicorum dubitat, est que in terminis definitum à Concil. Trident. sess. 24. de Matrim. can. 9. Si quis dixerit, Clericos in sacris Ordinibus constitutos, vel Regulares, castitatem solemniter professos, posse Matrimonium contrahere, contractumque validum esse, non obstante lege Ecclesiastica, vel voto,.... anathema sit.

Alia jura antiquiora sunt obscuriora. c. 3.

Omitto jura antiquiora, cap. 3. Qui Clerici vel voventes, ibi: Respondemus, quod si quisquam, qui se Religioni devovit, & habitu suscepto Professionem fecit, postmodum sibi aliquam copulaverit, est cogendus ab ea recedere, & ad Ecclesiam, cui se contulit sine contradictione transire.

Et cap. 7. Qui Clerici vel voventes.

Item cap. 7. eod. ibi: Mandamus, quatenus si premisis veritas suffragatur, presatam mulierem ad male dimissum Religionis habitum resumendum, & servandum quod vovit, monere & inducere procuretis, & (si opus fuerit) per censuram Ecclesiasticam coercere.

4. Trid. ea intellexit de Professione solemni castitatis.

Omitto, inquam, hæc jura; quia obscuriora sunt, & clarissime hodie res illa definita est, ut jamjam vidimus, per Concil. Trid. quod hæc jura intellexit de Professione solemni castitatis, Bosco de Matrim. Pars II.

id est, de voto castitatis, quod solemnizatum fuerit, ut loquitur Bonif. 8. sup. per Professionem expressam vel tacitam, factam alicui de Religionibus per Sedem Apostolicam approbatis.

Rogas: quæ sit Professio tacita? Respondet Glossa in cap. un. de Voto & voti redempt. in 6. verb. Tacitam: Quæ sit, cum major sponte & sciens recipit habitum professorum, ubi est distinctus, sup. tit. prox. c. 1. & cap. Constitutionem; vel cum habitum indistinctum fert per annum, ut sup. eod. tit. cap. Ex parte, & cap. 1. eod. lib.

Et hinc alia Gloss. cap. Rursus, 6. Qui Clerici vel voventes, verb. Apud Deum, inquit: Votum solemne est, quod sit interveniente aliqua istarum solemnizatum, videlicet per suspensionem sacri Ordinis, 28. dist. Diaconi, & 84. dist. Cum in præterito. Item per suspensionem sacra vestis, quantum profitentibus dari debet, sup. de Regular. Statuimus, & maxime si cum aliis incipit cantare & oblationem facere in Ecclesia, 27. q. 1. Vidua, & sup. de Regular. Vidua, & 27. dist. Interrogasti.

Tertio modo, cum per professionem devovet se alicui Religioni in manu Abbatis vel Abbatisse, vel etiam in manu Monachi, sup. de Regular. Statuimus, & sup. eod. Consuluit, & inf. eod. cap. prox. presentibus testibus, per quos possit probari Professio, si ille negaret; & ne hoc negari possit, fiat inde publica scriptura, 29. q. 1. Omnes feminae, in qua scriptura profiteatur, se velle religiose vivere, 30. q. 1. Vidua.

Et tale votum impedit Matrimonium contrahendum, & dirimit jam contractum, 27. q. 1. per totam usque ad cap. Nuptiarum, alias autem votum continentia factum, quamvis coram multis, dicitur simplex, quasi non vestitum sive institutum aliqua solemnitate, & tale votum impedit Matrimonium contrahendum, sed non dirimit jam contractum, quasi dicat non debet contrahere post tale votum, tamen si contrahat, tener. Hactenus Gloss.

Quam Doct. Subtilis sup. n. 3. videtur redarguere, dicens: Isti tres modi, qui hic ponuntur, & illi qui ponuntur in alio capite in 6. lib. non sunt juris nisi duo, scilicet per suspensionem sacri Ordinis, & per votum Religionis verum vel presumptum. Presumptum quidem est, quando recipit habitum professorum, ubi est distinctio inter habitum professorum & novitiorum; & etiam quando ultra annum moratur in monasterio, absque protestatione de non profitendo.

Dicitur ergo solemne, non quia publicum; sed quia in se habet aliquid annexum, ut in publicum debeat venire; & per quod vovens ponitur sub alterius hominis potestate, & sic est precise in suspensione sacri Ordinis, per quem suscipiens constituitur minister Ecclesia, & aliter quam prius sub Episcopi potestate: quia Episcopus potest eum cogere ad statum clericalem servandum, & ad vitandum ea, quæ repugnant statui clericali. Unde si predictum Ordinem susciperet in secreto, adhuc esset solemne, propter rationem jam dictam. Sicut etiam professio Religionis facta in manu ejus, qui potest recipere, habet in se aliquid annexum, unde debet in publicum venire.

Quæ sit Professio tacita.

Quod sit votum solemne, & quoimplex.

Dirimens Matrimonium, ex Gloss.

Scotus tantum duos modos solemnitatis ponit.

Quare ali-quod votum dicatur solemne.

quia oportet talem, vitam saecularem dimittere, & cum aliis in clauetro sui Ordinis conversari, & inde est solemne, etiamsi fieret in occulto. Hucusque Scotus.

8. Sed, pace Doct. Subt., tres modi, qui ponuntur in Glossa, coincidunt cum duobus modis, quos ipse ponit; nam secundus modus, qui ponitur in Glossa, scilicet, susceptio sacrae vestis, idem est, quod votum Religionis praesumptum, sive professio tacita, ut patet ex d. cap. Statuimus, quod sic sonat: Statuimus, novitios, in probatione positos, ante susceptum Religionis habitum, qui dari profitentibus consuevit &c.

Ubi Gloss. verb. Qui dari profitentibus, ait: Nota, quod est habitus professionis, qui votum habet annexum, & eo ipsa, quod quis talem habitum recipit, Monachus efficitur, & per talem habitum intrando Religionem, solemnizat votum; quare postea reclamare non potest, ex quo coepit cum aliis canere, & de tali habitu loquitur hic.

Itaque omnes modi, qui ponuntur in Glossa, sunt juris, sive antiqui, cap. un. de Voto, & voti redempt. in 6. sive novi Concilij Trident. sess. 24. de Matr. can. 9. Licet enim Concil. non exprimat Professionem tacitam, equidem intelligenda venit sub generali nomine Professionis.

9. Sed nunquid Scotus sup. bene distinguit votum solemne, a simplici, in eo praecise, quod istud habeat aliquid annexum, propter quod debeat venire in publicum, & per quod vovens ponitur sub alterius hominis potestate; secus votum simplex. Si hodie viveret Doct. Subtilis, procul dubio aliquid praeterea requisivisset ad votum solemne, scilicet perpetuitatem, non solum vovens, sed etiam Superioris, Professionem admittentis.

Cujus utique defectu, vota emissa in Societate Iesu post biennium, licet aliquid annexum habeant, propter quod in publicum debeant venire, & per quod vovens ponitur sub alterius hominis potestate; equidem non solemnia, sed simplicia sunt, & ab omnibus pro talibus habentur.

10. Sed haec vota incognita erant tempore Scoti, quando vota cujuscumque Religionis, a Sede Apostolica approbatae, erant perpetua, tam ex parte vovens, quam Religionis ea acceptantis. Quidquid sit de tempore primitivae Ecclesiae, in quo juxta Pontium lib. 7. c. 12. vota Religionis non habebant perpetuitatem ex parte Religionis; sed Superior poterat subditos suos ad saeculum remittere, dissolvendo eorum vota; quod an verum sit, non est hujus loci disputare.

11. Breviter aliquid tangam de effectu impediendi & dirimendi Matrimonium contrahendum, quem idem Auctor negat Professioni religiosae ante Concilium Rom. quod fuit celebratum an. 1139. ex quo desumptus est can. Vt lex, 27. q. 1. ubi sic legitur: Vt lex continentia, & Deo placens munditia, in Ecclesiasticis personis & sacris Ordinibus dilatetur, statuimus, quatenus Episcopi, Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, Regulares Canonici, Monachi, atque conversi professi, qui sanctum

transgredientes propositum, uxores sibi copulare praesumpserint, separentur. Hujusmodi namque copulationem, quam contra Ecclesiasticam regulam constat esse contractam, Matrimonium non esse censemus. Ita Innocentius 2. in Concil. sup. dicto c. 7.

In hoc ergo Concilio, & non antea, putat Pontius sup. c. 14. irritata fuisse conjugia Religiosorum; quoniam in omnibus Sanctionibus, ante Concilium istud, nullum est verbum, quod invaliditatem sonet, ut ibi diffusissime conatur ostendere.

Sed nos praeced. Disp. Sect. ult. Conclus. 9. probavimus, a tempore Innoc. 1. & forte ante illud, votum Religiosae professionis habuisse talem effectum. Videantur ibi dicta.

Addam hic aliquot testimonia D. August. ex quo Basilius sup. cap. 16. probat, cum fuisse in sua sententia. Ita enim (utor verbis Pontij) distincte in lib. de Bono viduitatis asserit, post vota Religiosorum valere conjugia, ut non parum mirer, tam apertis testimoniis nonnullos tenebras offundere conatos esse.

Inquit ergo cap. 9. Damnantur tales (post votum scilicet nubentes) non quia conjugalem fidem posterius inierunt, sed quia continentia primam fidem irritam fecerunt. Quod ut breviter insinuaret Apostolus, noluit eas dicere habere damnationem, quae post amplioris sanctitatis propositum nubunt; non quia non damnantur, sed ne in eis ipsa nuptia damnari putarentur.

Sed apertius & distinctius cap. 10. Proinde qui dicunt, talium nuptias non esse nuptias, sed potius adulteria, non mihi videntur satis acute ac diligenter considerare, quid dicant. Fallit eos quippe similitudo veritatis. Quia enim conjugium Christi dicuntur eligere, quae Christianam sanctitatem non nubunt, hinc argumentantur quidam dicentes: Si viro suo vivo, quae alteri nubit, adultera est, sicut ipse Dominus in Evangelio definiit: vivo ergo Christo, cui mors ultra non dominatur, quae conjugium ejus elegerat, si homini nubat, adultera est. Qui hoc dicunt, acute quidem moventur, sed parum attendunt hanc argumentationem quantum sequatur absurditas. Quam in sequentibus late prosequitur Aug.

Et cap. 11. Quapropter non possum quidem dicere, a proposito meliore lapsas, si nupserint, feminas, adulteria esse, non conjugia; sed plane non dubitaverim dicere, lapsas & ruinas a castitate sanctiore, quae vovetur Deo, adulteriis esse peiores. Haec tenet Aug.

In quibus apertissime eorum opinionem, qui hujusmodi nuptias nullas, atque adeo dirimendas existimabant, inconsideratam esse pronuntiat; & sumptam a Christi immortalis viri conjugio similitudinem, a praecedentibus nonnullis Patribus usurpatam, nihilominus fallacem esse, & non uno pede claudicare; & denique ejusmodi nuptias, quamvis illicite & sacrilege contrahantur, ratione voti praecedentis, & ob hujusmodi sacrilegium peiores sint adulteriis; atamen nequaquam censendas esse adulteria, sed veras & legitimas nuptias.

Merito quidem affirmavit Claudius Spencæus

Tres modi qui ponuntur in Glossa, coincidunt cum 2. modis Scoti.

An Scotus bene distinguit votum solemne a simplici.

Vota Societatis Iesu simplicia, post biennium emissa, erant incognita Scoto.

An ante Concil. Romanum Professio habuerit vim dirimendi Matr.

Negat Pontius.

12. Aliquot testimonia D. Aug. pro Pontio.

Primum.

13. Secundum.

14. Tertium.

cæus lib. 5. de Continent. cap. 2. Augustinum in hac re facilius negari, quam solvi; neque enim ejus apertissima verba aliò detorqueri possunt. Hucusque Pontius.

15.
Præcluditur
evasio.

Nec bene dixeris: Aug. locutum fuisse de voto castitatis, emisso extrâ Religionem; quia (inquit Pontius sup. n. 5.) universè nullâ exceptione aut distinctione factâ locutus est; mirum autem non distinxisse, si inter votum castitatis in Religione, aut extrâ, illis temporibus quoad hoc esset ulla distinctio.

Adde etiam: nullibi in ejus scriptis aliquid reperiri, quo sententiam hanc, de firmitate nuptiarum post votum, limitet, explicet, aut revocet. Quare de nuptiis post quodvis votum sinè dubio intelligitur D. Aug.

Deinde: nonnulli Patres, inter quos sunt D. Basilius, & alij, similitudine illâ petita ex conjugio carnali frequenter utebantur, agentes de Religiosarum & consecratarum conjugis; quam tamen similitudinè longè à veritate abesse docet. Agit ergò de nuptiis etiam Religiosorum, aliàs extrâ rem loqueretur; nec in refutando scopum attingeret Aug.

16.
Quartum
testimonium
D. Aug. ad
idem propo-
situm.

Adde etiam: eundem August. lib. de sancta Virginitate c. 34. hæc habere: *Nec tamen ait, (Apost. 1. Timot. 5.) nubunt, sed, Nubere volunt; multas enim earum revocat à nubendo, non amor præclari propositi, sed aperti dedecoris timor, veniens & ipse à superbia, quâ formidatur magis hominibus displicere, quam Deo. Haec igitur, quæ nubere volunt, & idèò non nubunt, quia impune non possunt, quæ melius nubere, quam urerentur, id est, quam occultâ flammâ concupiscentia in ipsa concupiscentia vastarentur, quas poenitet professionis, & piget confessionis &c.*

Expenditur
à Pontio.

Quibus verbis (inquit Pontius) apertissime docet, virginibus, quæ præclaram castitatem voverunt, etiam post votum melius illis esse nubere, quam uri; quamvis si non nubere, & aliàs libidinem non vincant, ait habendas esse pro mortuis juxtâ Apostolum: *In deliciis vivens mortuus est.* Aug. autem sibi consonus in libro de Bono viduitatis, hujus etiam de sancta Virginitate meminit, quasi eandem doctrinam contineret.

17.
Et ostendi-
tur debere
accipi de con-
jugis post
vota, ex D.
Bernardo.

Locum verò istum Augustini ex lib. de S. Virginitate, de Religiosarum foeminarum conjugis post vota accipi debere, manifestum facit Bernardus, qui in lib. de Præcept. & dispens. cap. 21., ita inquit: *Item postulari absolvi vobis, cur vel B. Gregor. nescio quem Venantium, habitum monachalem, quem pie susceperat, impieq; rejecerat, non solum resumere non coegit; sed etiam omnem legitur indulsisse communionem apostata perduranti; vel S. Augustinus conjugy legi votum quodammodo subijciat continentia, ita ut in lib. de Virginitate (alij, Viduitate) asserere videatur, nec cælebis quidem vita propositum posse præscribere conjugali, quò minus indissolubile maneat, etiam quòd à continentibus, fallente diabolo, fracto sanctitatis voto, initum fuerit Matrimonium.*

Ecce dubitationem Bernardi propositam de validitate Matrimonij post emissum votum,

Bosco de Matrim. Pars. II.

quam eò libro asseverate videtur Augustinus. Vide quid respondeat Bernardus: *Et ad hæc nihil ad præsens certius breviusq; respondendum occurrit, nisi quòd ita sancti Antistites sapuerunt, rectène, ipsi viderint. Nam ego in sensibus actibusq; illustrium Patrum, cautus profectò sum, omninò non aliud estimare, quam quòd, B. Apost. teste, quaritur jam inter dispensatores, ut videlicet fidelis quis inveniat. Certus sum enim, sive in suo abundaverint sensu, sive in Dei spiritu, sicut & in cæteris, ita & in his ambo extitisse fideles, illum in dispensando, quòd præ manibus erat, istum in scribendo, quòd senserat. Hactenus Bernardus.*

Quòd si Augustinus de voto castitatis, extrâ Religionem emisso, tantummodò verba fecisset, & non de Matrimonio post quodcumque in universum votum; facillimum esset Bernardo dicere, illum locutum de indissolubili Matrimonij vinculo post votum simplex, non verò post Matrimonium in Religione. Neque enim cogitare possumus, ignorasse Bernardum, Matrimonium post votum simplex, extrâ Religionem emissum, validum & indissolubile esse. Supponit ergò Bernardus, Augustinum de Matrimonio etiam post Religiosorum castitatis votum agere; quorum tamen Matrimoniorum nullitas, jam invaluerat tempore Bernardi, cum anno 1150. vitâ functus fuerit.

Denique Bellarminus lib. 2. de Monachis c. 34. affirmat, dici posse, Aug. in hac esse sententia de validitate Matrimonij, post emissâ Religiosorum vota, tamen ignorasse legem Ecclesiasticam irritantem ejusmodi connubia. Potius certe dicere debuisset, Augustini ætate hujusmodi legem non extitisse, quam Augustinum, duarum maximarum Religionum in Latina Ecclesia erectorem, istam legem latuisse. Usque adhuc Pontius, ut sua sententia Augustinum habeat patronum.

Sed nunquid etiam Bernardum habet? Affirmat idem Auctor sup. c. 17. n. 8. & probat ex Epist. 76. Bernardus enim (inquit ille) ab Abbate Pultariensi hæc super re consultitur. Quidam Monachus jam professus institutum dederat, nupserat. Quæritur à D. Bernardo, quid faciendum? Ille autem, quamvis illicitam fateatur habitus dimissionem, & Matrimonij copulam, inquit tamen: *Non nobis videtur tutum, illum illam non consentientem dimittere, nisi prius Episcopali consilio fretum, vel imperio, aut certe Ecclesiastico judicio.* Addit tamen in fine Epistolæ, posse Episcopum rectè judicare, ut separetur.

Constat ergò tempore Bernardi adhuc sub dubio esse, an valerent hujusmodi conjugia, & Bernardum tutius existimasse, ne proprio consensu separentur post semel initum Matrimonium. Sentit ergò valere, aliàs si adulterium aut scortatio esset, non expectaret Bernardus judicium Ecclesiasticum. Hæc ille.

Respondeo: ad evitandum scandalum hoc consuluisse Bernardum; quia irritatio tunc temporis non erat ita manifesta, sicut de facto est; & Matrimonium fuerat publicè ac solemniter celebratum. Alioquin quæ fuerit mens Bernardi,

18.
Confirmatur.

19.
Bellar. prin-
cipat dici posse
D. Aug.
fuisse in illa
sententia.

20.
An etiam
Bernardus
affirmat
Pontius.

21.
Explicatur
Bernardus.

fatis patet ex iis, quæ sup. retulimus ex lib. de Præcept. & dispens. ibi: *Ipsi viderint*, quibus verbis sufficienter indicat, se esse in contraria sententia.

22. *Quid dicendum ad D. August.* Quantum ad D. Aug. miror valde, quod cum ejus tempore manifesta foret distinctio inter virgines velatas, & non velatas, quæ extrâ Religionem voverant continentiam, ut patet ex Innoc. 1. Epist. 2. ad Victricium cap. 12. & 13. secundum alibi dicta, miror, inquam, Augustinum ita generaliter fuisse locutum, & nulpnam mentionem hujusmodi distinctionis fecisse, quam tamen non est dubium, eum cum Innocentio, cujus fuit contemporalis, optimè agnovisse.

Non satis clarè mentem suam explicavit. Fortè ita generaliter locutus fuit contrâ illos, qui generaliter asserabant, per votum perpetuæ continentiæ dirimi subsequens Matrimonium, haud clarè distinguentes inter votum virginum velatarum, sive intrâ Religionem, & non velatarum, id est, extrâ Religionem. Hoc certum est, Augustinum potuisse apertius mentem suam declarare, quam fecerit. Quare non fecerit, fateor me nescire.

23. *Testimonium D. Basilij contra continentium.* Scio tamen Basilium magnum in Epist. ad Amphilocium con. 6. dixisse: *Canonicorum fornicatio pro Matrimonio non reputetur, sed eorum conjunctio omnino divellatur. Hoc enim Ecclesiæ ad severitatem est utile, & non dabit hæreticis adversus nos ansam, quod propter peccandi libertatem ad nos attrahamus.* Canonicorum autem nomine Monachos & Moniales intelligi, interpretatur ibi Theodorus Balsamon; & constat ex phrasi familiari Basilii, cum animadversiones scribit ad Canonicos & Canonicas. Plura testimonia Basilij ad idem propositum, vide apud Pontium sup. c. 18.

Præterea: multa sunt Concilia antiquiora Concilio Romano sub Innoc. 2. in quibus Monachi nubentes separari jubentur; citat ea Pontius sup. Ipse autem c. 19. his omnibus duplicem adhibet solutionem, dicens: Ad hæc omnia, quæ ex PP. & Conciliis objecta sunt, duobus modis responderi potest.

24. *Prima res. Pontij.* Primò: forsan illis temporibus Patres aliquos in suis Ecclesiis & Diocæsisbus cœpisse irritare ejusmodi conjugia, cum penes Episcopos esset potestas constituendi impedimenta; atque in his forsan fuisse Basilium; Augustinum autem & alios Patres non adhæsisse illorum sententiæ, immò neque id ab universali Ecclesiâ observatum fuisse.

Secunda. Secundò (inquit) uno verbo respondetur: tam Basilium, quam Gregorium, & Concilia explicari, scilicet loqui de separatione quoad totum, non verò de separatione quoad vinculum. Vinculi namque nullitatem nullus eorum insinuat. Jubebantur itaque separari, & ad Monasteria revocari, non tamen dirimebatur Matrimonij vinculum validè contractum, quamvis interveniente sacrilegio.

25. *Quare Patres & Concilia jussè.* Justissimè autem id disposuere Patres, atque Concilia aliqua, ut hac ratione petulantia Monachorum, & lasciviæ fœminarum

occurrerent, quæ ne manerent partim sine viro, partim ad ineundum cum alio inhábiles, ob Matrimonium initum cum Monacho, sacrilegium quidem, firmum tamen, Matrimonium cum sacris hominibus & fœminis recusarent. Afficiebantur autem, si contraherent, justissimâ pœnâ, quia cum Monachis scienter Matrimonia celebraverant. Itaque manebat simul utrumque vinculum, illis ad Monasterium revocatis. Hæc ille.

Sed quæro ego: quid si ignoranter & bonâ fide cum Monachis celebraverant Matrimonia, nunquid & tali casu justissimâ pœnâ afficiebantur? Videtur hæc aliquibus planè contrâ justitiam; cur enim privaretur jure acquisito ille, qui nihil peccavit? Ita interrogat Suarius tom. 3. de Relig. lib. 9. c. 21. n. 11.

26. *Evasio præcluditur, ex Suario.* Si dixeris: legem illam de tali separatione non extendi ad illum casum: contrâ est (inquit idem Auctor) quia decreta generaliter & sine limitatione loquuntur, coguntque ejusmodi religiosum non solum, ut neget debitum; sed etiam, ut relinquat conjugem, & ad pristinum statum redeat; & nisi hoc faciat, privat illum perpetuâ communionem, nihilque distinguunt de bonâ vel mala fide alterius; neque aliquid curant de jure illi acquisito, sed supponunt potius nullum esse posse. Hæc ille.

Et profequitur: Dices fundari in præsumptione; quia qui cum Religioso vel Moniali contrahit, præsumitur malâ fide contrahere. Sed hoc non satisfacit; quia aliàs, ubi cessaret præsumptio, & bona fides sufficienter probaretur, sustinendum esset tale Matrimonium, & jus suum tali conjugi reddendum, quod est contrâ intentionem talium jurium, & eorum absolutam ordinationem. Imò etiam si in exteriori foro Ecclesiæ non excluderetur præsumptio, in conscientia non posset negari jus proprium vero & innocenti conjugi, si in contrarium veritas subsisteret, & de ea in conscientia constaret.

27. *Fuisse durissima pœna juxta Suarium.* Præterea: etiam si intercederet culpa ex parte conjugis cum Religioso contrahentis; si tamen nihilominus Matrimonium esset validum, fuisset durissima pœna, & cum magno periculo animæ, cogere illum ad perpetuam continentiam, quam nunquam promisit; quæ coactio manifestè sequitur ex dicta separatione; hæc ergò separatio, tam generaliter commendata in antiquis decretis, est apud me magnum indicium, talia Matrimonia jam tunc fuisse invalida. Hæc Suarius.

Igitur separatio in hac materia intelligi videtur quoad vinculum, non quia vinculum, quod antea erat validum, dissolvatur, sed quia nullitatem suam non manifestat, sed quoad vinculum fuisse supponitur. Ita juxta Suarium sup. n. 12. intelligitur decretum Calixti 2. dist. 27. (quàmvis non multo tempore Innocentium præcesserit) *Presbyteris, Diaconis, Subdiaconis & Monachis concubinas habere, & Matrimonia contrahere penitus interdicimus*, quod verbum, juxta

pro.

probabilem sententiam, irritationem etiam in rigore includit.

28. Probatio.

Et addit: Contracta quoque Matrimonia ab huiusmodi personis, disjungi & personas ad penitentiam redigi debere, juxta sacrorum Canonum diffinitiones judicamus. Ubi etiam testificatur, legem illam antiquiorem in Ecclesia fuisse. Exponit autem Glossa talia Matrimonia debuisse disjungi quoad copulam; non quia putaret durare quoad vinculum, sed potius quia supponit illa nulla fuisse.

Hæc sunt verba Glossæ verb. Disjungi: Quoad carnis copulam, quia quod non est, non potest dissolvi, neque accusari, extrao. de Despons. impub. Ad dissolvendum, sed dicit lex, quod Matrimoniam non dicitur dissolvi, quod ab initio nullum fuit, ut in Authent. de nuptijs, §. Si verò ab initio.

29. Simile decretum Concil. Turon. 2.

Similia Decreta (inquit Suarez sup.) sunt multa 27. q. 1. Optimum autem mihi videtur Decretum Concil. Turonensis 2. sub Ioan. 3. ut habetur in tom. Conciliorum, vel sub Pelagio 1. ut alij volunt: uterque autem ferè per 500. annos Innocentiana 2. antecessit: ibi ergo c. 16. sic habetur: Si qui in Monasterio conversi sunt, aut converti voluerint, nullatenus exinde habeant licentiam evagandi, nec (quod absit) ulus eorum conjugem ducere, aut extraneorum mulierum familiaritatem habere; nam, sicut sup. dictum est, si uxorem duxerit, excommunicatur, & de uxoris male sociata consortio etiã judicis auxilio separatur.

Et infra: Qui infelix Monachus, tali conjunctione factatus, si per cuiuscumque patrocinium se conatus fuerit defensare, & is, qui in hac pertinacitate perdurat, & ille, qui eum exceperit ad defendendum, ab Ecclesia segregentur, donec revertatur ad septa Monasterij, & indictam ab Abbate, quamdiu præceptum ei fuerit, agat penitentiam.

Sanè non aliis verbis solent nova jura invaliditatem talis Matrimonij nobis significare, ut videre licet in cap. ult. Qui cler. & vovent. cum similibus.

Conclusio Suarj.

Concludo igitur antè Innoc. etiam 2. vel etiam antè Calixtum 2. fuisse vota solemnia Religiosorum, quoad hanc vim irritandi Matrimonium postea contractum. Hactenus Suarez.

30. His decretis opponit Pontius alia, in quibus validè conjugati jubentur separari. Foro-Julienf.

Sed his Decretis opponit Pontius sup. c. 20. & 21. alia Decreta, in quibus aliqui jubentur separari, inter quos tamen erat validum Matrimonium; v. g. qui contraxerant post votum continentia, emissum extrà Religionem; Concil. Foro-Julienf. sub Adriano 1. anno 791. can. 11. Item placuit de feminis cuiuscumque conditionis, puellis scilicet vel viduis, quæ virginitalis sive continentia propositum spontaneè pollicentes Deo, emancipata fuerint, & ob continentia signum nigram vestem, quasi religiosam, sicut antiquus mos fuit in his Regionibus, induta fuerint, licet non sint à sacerdote sacrata, in hoc tamen proposito perpetim perseverare mandamus. Si verò postea sese, sive clanculo corruerint, sive publice nupserint, dignis quidem mundano iudicio corporalibus exercitiis vindictis, se-

gregentur ab invicem, & agant cunctis diebus vitæ suæ penitentiam. &c.

Præterea: Matrimonia relictarum ab initiatis valida erant, ut constat ex Tolet. 1. an. 404. can. 18. Si qua vidua Episcopi, Presbyteri, aut Diaconi, maritum acceperit, nullus clericus, nulla religiosa cum ea convivium sumat, nunquam communicet; morienti tantum ei sacramentum subve- niat.

E quibus planè colligitur valere, quàmvis ob delictum à communione fecernatur Religiosorum & Ecclesiasticorum, & à communione Eucharistiæ, nisi in mortis articulo. At istos separari jubent Canones, Aurelianensè 1. sub Symmacho Papa anno 507. can. 15. Si se cui-cumque mulier duplici conjugio Presbyteri vel Diaconi relicta conjunxerit, aut castigati separentur, aut certè, si in criminum intentione persistierint, pari excommunicatione plectantur.

Epaunensè eodem tempore can. 32. Relicta Epau-nensè Presbyteri sive Diaconi, si cuiuscumque renupserint e-tenus ab Ecclesia elongentur, donec a conjunctione illicita separentur, maritum quoque ejus simili usque ad compunctionem severitate plectendum.

Matifconensè 2. sub Pelagio 2. anno 588. Et Matifco-nensè c. 16. Illud quoque reitum nobis visum est dispone-re, ut quæ uxor Subdiaconi, vel Exorcista, vel A-celythi fuerat, mortuo illo, secundo se non audeat so-ciare Matrimonio. Quod si fecerit, separetur, & in canobis puellarum Dei tradatur, & ibidem usque ad exitum vitæ suæ permaneat.

Et ne aliquis responderet, ea Concilia solum fuisse provincialia, addit Pontius Decisionem quamdam Rom. Pontificis, scilicet Greg. ma-gni lib. 11. Epist. ultima ubi cum Fanti-nus defensor puniret Petrum, quod Diaconi re-lictam marito tradidisset: Petrus verò contem-deret, non fuisse Diacono junctam: Respondit Pontifex hisce verbis: Si in conjugio Diaconi mulierem, de qua agitur, junctam fuisse consisterit, & superscriptus lator memorato defensori & rectori patrimonij ad vindictam modis omnibus tradatur, & cum competenti emendatione hi qui male sociati sunt, disjungantur.

Maneat ergò (inquit Pontius sup. c. 21 n. 1. in fine) eà phrasi vel separationis verbo, quo nonnulli canones usi sunt, non convinci invalidi-tatem Matrimonij Religiosorum prioris sæculi, sed tantum separationem tori.

Planè non convincitur; neque hoc asserit Suarez, sed solum dicit, vehementem conjectu-ram esse invaliditatis, quoties Ecclesia lege uni-versali præcipit, omnia Matrimonia contracta cum aliquo impedimento dissolvi ac separari: ut constat adhuc hodiè dissolvi ac separari Matri-monia contracta post votum solemne castitatis, aliis constitutionibus pœnalibus sublatis; idque quia Ecclesia judicat, illa ab initio fuisse invali-da; & ita merito oportet conjuges putatitios se-parari, ne vivant in continua fornicatione & in-cestu.

Quod probè sciens D. Basilus, sup. Matri-monium Canonicorum fornicationem appel-lavit. Et alibi, adulterium.

31. Aurelianensè.

32. Occurritur responsioni.

Decretum Greg. mag-ni ad idem propositum.

Conclusio Pontij.

33. Quia do-ccat Sua-rez.

34.
Qualiter D.
Basil. Mar.
Canonico-
rum appel-
lavert for-
nicationem.
& adalte-
rium, ex
Pontio.

Respondet Pontius sup. c. 19. n. 2. Fornicationem appellavit Basilius; quia usus istius Matrimonij post emissum votum peccatum erat. Adulterium autem vocat planè metaphoricè, non in rigore sermonis, & quia permanente obligatione voti Deo facti, non plenè transibat foeminae corpus in potestatem viri, quandoquidem & illicitus usus, utpotè in quo interveniret violatio voti: idè utitur comparatione, desumpta ab ea, quæ vivente viro, alteri nubit; non quidem ut eandem utriusque rationem esse quoad vinculum affirmaret, quod in casu Matrimonij post vota, firmum, post priora verò connubia invalidum est: sed quoad corporis usum, qui in utroque casu non est sine peccato.

Unde meritò separari jubentur; quia in eo quòd maneat simul vinculum Religionis & conjugij, nullum peccatum, nec repugnantia, in usu verò culpa committitur. Meritò etiam communione privantur, donec separantur invicem, & nullatenus antè separationem admittuntur ad poenitentiam; quia manent in actuali peccato, & ejus occasione, dum votum non rescinditur. Hæc ille.

35.
Contra ar-
guitur.

Sed non valent, nisi ad summum in unico casu, quando videlicet uterque conjux haberet votum castitatis; nam si unus liber est à voto, hic potest sine peccato debitum exigere, & alius, non obstante suo voto, potest sine peccato, & tenetur debitum reddere; quo ergò jure illi separari jubentur, aut communione privantur, donec separantur invicem, & nullatenus antè separationem admittuntur ad poenitentiam? Quispe non sunt in peccato actuali, & occasio peccandi in eo, qui habet votum, solum est remota, tametsi votum non rescindatur. Quin etiam majus periculum peccandi subesse videtur, si cogantur, maxime sine sua culpa, vitam coelibem ducere, ut sup. ex Suario indicavimus.

36.
Hodie non
separantur,
qui cum vo-
to simplici
contrahunt.

Censeri, quòd hodie invicem separantur, & privantur communione ac poenitentia, qui cum voto simplici castitatis contraxissent Matrimonium? Scio quòd non censeas. Sed cur hoc? An fortè jam minus peccatum est, quàm olim fuerit? Patet, quòd sit sacrilegium æqualis gravitatis cum sacrilegio, quod olim committebatur, quando votum erat emissum extrà Religionem. Et consimiliter, si hodie votum simplex emitteretur intrà Religionem, Matrimonium post contractum æqualis foret malitiæ cum Matrimonio, quod olim contrahebatur post votum emissum in Religione. Cur ergò hodie non plectitur eadem poenà? Quia Ecclesia judicat melius esse, ut supposita validitate Matrimonij, simul maneat conjugati, obtentà seu concessà dispensatione voti, ad evitandum periculum peccati.

37.
Nullum vo-
tum sim-
plex jure
communis est
impedimen-
tum divi-
mens.

Quidquid ergò sit de tempore antiquæ Ecclesiæ, constat hoc tempore votum simplex castitatis sive emissum in Religione, sive extrà Religionem jure communi non dirimere Matrimonium post contractum, sed hunc effectum competere soli voto solemnni.

Quare dixerim, jure communi, patebit infra,

postquam paucis declaravero, quæ sit distinctio inter votum simplex & solemnne.

Et quidem coram Deo non minus obligare votum simplex, quàm solemnne, docet Celestinus 38. 3. cap. Rursus, 6. Qui Cler. vel vovent, hisce verbis: *Vnde a fraternitate tua requisisti arbitramur, quòd cum simplex votum apud Deum non minus obliget, quàm solemnne, pro eo quòd juravit temerè poenitentiam agat, & votum quod Deo fecit, studeat observare. Quòd si postquam hujusmodi prestitit juramentum, ad nuptias proprio motu convolasset, cum votum simplex Matrimonium impediat contrahendum, non tamen dirimat jam contractum &c.*

Sed cur non dirimit? An fortè solemnitas voti consistit in illo effectu? An verò in potentia causandi talem effectum, seu reddendi voventem inhabilem ad Matrimonium contrahendum? Aut datur votum simplex, quod reddat voventem inhabilem, ut infra videbimus; ergò in solo illo effectu, seu potius virtute causandi illum effectum, nequit consistere solemnitas voti castitatis. In quo ergò?

Observat Pontius sup. c. 7. n. 1. solemnitatem nihil aliud esse, quàm externam actus formam, ritibus & caeremoniis constantem, à personis, locis, temporibusque desumptam. Potest autem dividi (inquit ille) in essentialem & accidentalem. Essentialem solemnitatem voco formam, quæ actum aliquem constituat, & ab aliis distinguat. Accidentalem autem, quæ, ut juxta Regulas Dialecticorum definiamus, abesse & accessse potest absque subjecti corruptione. Hæc autem duplex est, quædam ea, quæ appelletur à nobis legitima, sine qua aliàs actus validus esse posset; at ex voluntate Legislatoris necessariò adjungenda est. Alia autem omninò extrinseca, sine qua actus validus esse potest, etiam secundum Legislatoris voluntatem.

Explicemus hæc omnia exemplo contractus Matrimonij. Ejusmodi contractus solà traditione & acceptatione corporum, cum verbis aut signis, animum significantibus, constituitur ex natura sua, & ita celebratus valet à principio. Hanc formam contractus Matrimonij, quæ multis sæculis constitit validus, voco solemnitatem essentialem. At postea Ecclesiæ constitutione cautum est, ut celebraretur coram Parocho & testibus, ita ut aliter celebratus non valeat. Hanc voco solemnitatem accidentalem, legitimam tamen; quia licet aliàs validus esse posset contractus, attamen ex voluntate Legislatoris, adjungente ejusmodi formam, non valet, si secus fiat.

Præcipitur etiam, ut præcedant denuntiationes publicæ, & requiratur consensus patris, & alia hujusmodi. Hanc voco solemnitatem accidentalem extrinsecam; quia, etiam secundum Legislatoris voluntatem, omisâ hæc solemnitate, valet Matrimonium. Hactenus Pontius.

Rogat aliquis ab eo, an etiam eæ tres solemnitates distingui possint & debeant in votis Religionum? Respondet sup. n. 18. affirmativè. Prima, inquit, est essentialis, forma scilicet status Religionis, Divino jure introducta; constatque

38.
votum sim-
plex non
gat coram
Deo, quàm
solemnne, ex
cap 6 Qui
Clerici.

Quare non
dirimas
Matr.

39.
Quid sit
solemnitas
voti, &
quod duplex
ex Pontio.

40.
Explicatur
exemplo
Matr.

41.
Ostenditur
in votis Re-
ligionum.

statque donatione & promissione trium votorum vinculo firmata, quæque communis est omni statui Religionis, quæ verè Religio sit. Secunda, quam appellamus legitimam, quamque Ecclesiæ constitutione inventam esse probavimus, & in quo consistat explicabimus capitibus sequentibus. Tertia omnino accidentalis, ut quod ea vota emittantur die festo, Sacerdote Eucharistiam in manibus tenente, plurimis adstantibus, quæ purè extrinseca est, ita ut sine illa etiam actus sit legitimus. Hæc ille.

Et quidem de hac posteriori seu omnino accidentaliter solemnitate tractare, non spectat ad hunc locum, quia nihil confert ad impedimentum dirimens. De prima seu essentiali quid dicam? Sine ipsa non invenitur solemnitas legitima, ipsa tamen invenitur sine solemnitate legitima.

42. *Per vota simplicia in Societate Iesu constituitur quis versus Religiosus, ex Bulla Greg. 13.* Rogas, ubi? Respondeo: in votis simplicibus emissis in Societate Iesu post biennium, per quæ constituitur vovens verè & substantialiter Religiosus, juxta declarationem Greg. 13. Bulla: *Quanto fructuosius*, 26. apud Rodr. ibi: *Ad hæc dictam Societatem firmo declarationis nostræ præsidio communire volentes*, statuimus ac etiam decernimus, non modò eos, qui in Coadjutorum formarum, sive spiritualium sive temporalium, gradus & ministeria admittuntur; sed etiam alios & quoscumque, qui in ipsa Societate admisi, biennio probationis à quocumque peracto, tria vota prædicta, tametsi simplicia, emisserint, emittentq; in futurum, verè & proprie Religiosos fuisse & esse, & ubique, semper, & ab omnibus censeri & nominari debere, ac si in Professorum prædictorum numerum adscripi fuissent. Præcipimusq; & interdiximus, ne quisquam scrupulum, de hoc cuiquam injicere, neque illud in controversiam, dubium vel suspensionem ponere audeat quoquo modo.

Cùmque hoc præceptum aliqui parùm curarent, & adhuc pergerent illud in controversiam, dubium & suspitionem ponere, idem Pontifex, ad reprimendam magis eorum audaciam, novam edidit Bullam, quæ incipit: *Ascendente Domino*, in qua eidem ferè verbis idem declarat dicens: *Ad hæc dictam Societatem firmo Sedis hujus præsidio communire volentes, hæc nostrâ perpetuâ constitutione, motu, scientiâ, & potestatis plenitudine similibus, statuimus atque decernimus, tria vota hujusmodi, etsi simplicia, ex hujus Sedis institutione, ac nostrâ etiam Declaratione & confirmatione, esse verè substantialia Religionis vota ac in dicta Societate, tamquam in Religione approbata per Sedem eandem, admissa fuisse & esse, ac per Nos admitti, nec in illis à quoquam præter Nos, & Sedem hujusmodi, dispensari; nec ea ullo alio modo, quam per legitimam dimissionem à Societate, cessare posse: & non modò eos, qui in Coadjutorum formarum, sive spiritualium, sive temporalium, gradus & ministeria, ut præfertur, admittuntur; sed & Scholares ipsos, ac supra dictos alios omnes, & quoscumque, qui in ipsam Societatem admisi biennio probationis à quolibet eorum peracto, tria vota substantialia prædicta, tametsi simplicia emisserint, aut emittent in futurum; verè & proprie Religiosos fuisse & esse ac fore*

43. *Alia Bulla ejusdem Pontif. ad idem.*

44. *In ea præterea declarantur tales Religiosi inhabiles ad Matr.* *Ubi autem eam forent capaces.* *45. Trid. intelligendum de sola Professione solemn.* *46. Iure communi vota simplicia Societatis non dirimunt Matr.* *47. Quæ*

& ubique semper & ab omnibus censeri & nominari debere; non secus, atque ipsos tum Societatis, tum quorumvis aliorum Regularium Ordinum professos, suisq; Præpositis in omnibus & per omnia obedire, & huic Sedi immediatè subjectos; & à quorumvis Ordinariorum & delegatorum seu aliorum Iudicum jurisdictione omnino exemptos, prout Nos etiam vigore præsentium eximimus.

Denique ut omnium Societatis privilegiorum, juxta Generalis Præpositi dispositionem, sunt participes; ita quoque excommunicationis majoris lata sententia, & aliis Apostatarum penis, si qui à Societate deficiant subiacere, ac tanquam veros Apostatas puniri posse; nec à quoquam nisi per nos, & Sedem prædictam, aut Generalem Præpositum, ab eisdem penis absolvi, nec ante hujusmodi absolutionem, & à Societate dimissionem Matrimonium contrahere, quinimò eos omnes ad contrahendum inhabiles, ac contractus hujusmodi nullos & irritos esse, prout irritos facimus & annullamus.

Ubi, ut clarè vides, novum constituitur Matrimonij impedimentum dirimens. Nam ante hanc Bullam seu Extravag. neque vi constitutionis Bonif. 8. *Quod votum*, de Voto & voti redempt. in 6. neque vi Concil. Trident. sess. 24. de Matrim. can. 9. dicta vota simplicia Societatis Iesu voventes inhabiles reddebant ad Matrimonium contrahendum: quippè de sola Professione solemnè loquuntur, ut patet ex antedictis; immò Constitutio Bonif. 8. expressè negat hunc effectum votis simplicibus.

Et quàmvis Trident. non dicat explicitè, sola Professione solemnè dirimi Matrimonium; quidem sic intelligendum est, ne alioquin diminitam tradiderit doctrinam, relinquens Matrimonium post votum simplex contracta valida, cum tamen essent irrita, & ita dedisset causam multorum peccatorum, cum tamen facilè potuisset ea præcavere.

Unde etiam in eodem Canone subjungit: *Posteq; omnes contrahere Matrimonium, qui non sentiunt se castitatis, etiamsi eam voverint, habere datum &c.* Ubi generaliter agit de quocumque voto, & solum significat illicitè contrahi Matrimonium.

Igitur jure communi vota simplicia Societatis non dirimunt Matrimonia; & idèò consultò in Conclus. addidi *Iure communi*; juxta quod jus loquitur Scotus 4. dist. 38. q. un. n. 4. ibi: *Hæc tamen opinio est communis, quod votum simplex non impedit simpliciter, sicut habetur ibi in textu (cap. Rursus, Qui Cler. vel vovent.) licet enim impediatur Matrimonium contrahendum non tamen dirimit jam contractum, & solum hoc dicimus simpliciter impedire. Votum autem solemnè simpliciter impedit sicut habetur ibidem cap. Insinuante. Hæc ille.*

Qui, si modò viveret, exciperet indubiè votum simplex Societatis Iesu, propter particularem Constitutionem Greg. 13. *Ascendente Domino*. In qua utique expressè derogatur Constitutioni Bonif. 8. & aliis, ibi: *Non obstantibus recol. memor. Bonif. Papa 8. qua incipit: Quod votum, & aliis apostolicis Constitutionibus &c.*

Quæ

47. *Habent solemnia: em, quam Pontius vocat essentialem in vinctam.*

Quæ cum ita sint, liquet profectò, quòd dicta vota Societatis, etiam antequam habent hunc effectum, fuerint vota solemnia, ea solemnitate, quæ apud Pontium vocatur essentialis intrinseca: intrinseca, inquam, votis quibuscumque constituentibus statum Religionis seu Religiosi; & in eo consistit, quòd in emissionem votorum interveniant duo illi quasi contractus, donationis & promissionis, quibus & fit promissio Deo, & donatio Religioni, & quòd Religio approbata sit à jurisdictionem habente, sive sit Episcopus, sive Romanus Pontifex.

48. *Hanc solemnitatem putat hic Auditor esse juris divini.*

Atque hanc solemnitatem putat Pontius esse juris Divini; quàmvis enim, inquit sup. c. 7. n. 16. quòd Religio approbetur tantum à Romano Pontifice, sit juris Ecclesiastici; attamen quòd approbetur à Prælato tacitè vel expressè, juris Divini est. Hæc autem omnia essentialia sunt statui religioso sive constet votis solemnibus solemnitate Ecclesiastica, sive his, quæ ad differentiam illorum appellantur simplicia: cumque ista requirantur ex institutione Christi, sic instituentis statum Religionis, eaque institutio juris Divini sit, censendam, prædictam solemnitatem esse etiam ex jure Divino. Itaque uno verbo, hanc solemnitatem intrinsecam & juris Divini, dico esse eam formam, quam status Religionis habet ex jure Divino, quam non habent vota extrà illum emissà. Ita ille.

Sed quorsum hæc omnia? Ut cum communiore sententia concludamus, quòd sequitur:

CONCLUSIO II.

Professio solemnisi solo jure Ecclesiastico dirimit Matrimonium post contractum.

49. *Quo jure solemnisi Professio dirimat Matrim.*

Tamet si omnes Catholici libenter concedant Professionem solemnem dirimere Matrimonium post contractum, nihilominus disputant inter se, quo jure dirimat. Quidam existimant jure solum Ecclesiastico id statutum esse; alij ex jure Divino positivo id confurgere, & tertij ex jure naturali Divino eam vim habere.

Secus docet, jure Ecclesiastico id facere.

Elegimus porrò primam sententiam, quia & hæc magis placuit Doctori nostro Subtili, & firmioribus nititur fundamentis, ut in progressu patebit. Incipiamus à verbis: Ratio duplex (inquit 4. dist. 38. q. un. n. 4.) assignatur (cur potius dirimat votum solemnem, quàm simplex) Una quia solemnem probari potest, non autem simplex. Sed hoc nihil est; quia, ut dictum est, simplex, est sit publicum, & probetur, non tamen dirimit.

50. *Ratio pro jure naturali Divino.*

Alia ratio est; quia per votum solemnem dat aliquis illi, cui vovet, jus sui ad actum sequentem illud votum, & per consequens vovens solemniter continentiam, dat illi, in cujus manu vovet jus sui ad faciendum illud observari: igitur non potest dare jus sui ad actum oppositum, quia jam non habet illud.

Oppugnatur à Scoto.

Hæc ratio (prosequitur Doctor) probabilis est (& per consequens tertia sententia ex sup. e-

numeratis, quæ illi rationi innititur) instaretur tamen; quia vovens voto privato, dat corpus suum Deo quantum ad actum voti; igitur non posset postea dare corpus suum conjugi ad actum contrarium: non enim minus transferi aliquis à se, quòd immediatè dat Deo, quam quòd dat sibi mediante homine vicario.

Si dicatur; quòd Deus noluit potestatem corporis immediatè sibi dari, sic quòd datio sequens ad conjugium, simpliciter nulla esset: sed sic voluit de datione facta sibi mediante homine. Sed unde hoc? Scriptura non videtur continere istam voluntatem Dei.

Addit tertiam rationem, dicens: Alia ratio est, quòd vovens solemniter mittit in possessionem illum, cui vovet solemniter: vovens autem private non, sed quasi promittit: Sed hæc valet minus, quam secunda; quia omnia intrinseca vota, ut respicit actum voluntatis, per quem obligat se vovendo, & transfert Dominium suum in alterum (quia per solam voluntatem est Dominus, & transfert dominium) omnia, inquam, ista sunt equalia hinc inde: igitur non magis datio hic, quam ibi, nec promissio hic, quam ibi.

Sed neque hic finis: si ponatur (inquit Scotus) quarta ratio; quòd transgressio voti solemnisi est scandalosa, & ideo ad ejus observantiam tenetur, non tantum Deo & sibi, sed etiam toti Ecclesia: nis sit transgressio voti privati non est sic scandalosa. Hoc dalaosa nihil arguit, nisi gravius peccatum hic, quam ibi; sed de hoc non quaritur: non enim semper peccatum gravius tollit potestatem ad contrahendum.

Consimiliter, si de peccato ageretur, videretur illicitum contrahere post votum privatam; quia simpliciter peccat mortaliter in contrahendo, cum intentione consentiendi & consummandi actum carnalem: & ideo non potest licitè contrahere, nisi cum intentione non consentiendi, & per consequens intrandi Religionem. Quando etiam consummat, videtur peccare mortaliter, quia contra votum suum; licet secundum Aliquos, post primum actum non peccet mortaliter in reddendo; quia ad illud jam est obligatus vinculo fortiori, peccat tamen mortaliter petendo, quia nihil habet juris in hoc, cum renuntiaverit tali juri in voto. Hæc etiam ratio de scandalo non cogit; quia votum publicum, est non solemnem, inducit scandalum, si vovens transgrediat finaliter.

Ecce quomodo Doct. Subtilis pro viribus rejiciat rationes, quibus Aliqui conantur probare, irrationem Matrimonij provenire ex ipsa natura voti, secluso omni alio præcepto superaddito. Quam utique sententiam tenet. Doct. Angel. 4. dist. 38. q. 1. a. 3. quæstionem 3. in corpore, ubi lego sequentia verba: Ad tertiam quæstionem dicendum, quòd omnes dicunt, quòd votum solemnem sicut impedit Matrimonium contrahendum, ita dirimit Matrimonium contractum. Quidam autem assignant pro causa scandalum: sed hoc nihil est, quia etiam votum simplex quandoque scandalum habet, cum sit quodammodo publicum quandoque. Et præterea: insolubilitas Matrimonij est de veritate vitæ, quæ non est propter scandalum dimittenda. Et ideo Alij dicunt, quòd hoc est propter statutum Ecclesiæ: sed hoc etiam non sufficit, quia secundum hoc Ecclesiæ posset contrarium statuere, quòd non

51. *Alia ratio rejectur, ex eod.*

52. *Quod transgressio voti solemnisi sit scandalosa, hoc dalaosa nihil arguit, nisi gravius peccatum hic, quam ibi; hic probat, ex eod.*

53. *Doct. Angel. asserit jus naturæ.*